

VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS PANEVĖŽIO IR UTENOS APSKRITYSE

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. 8 609 54703, 8 658 42925, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Respublikos g. 62, LT-35158 Panevėžys, mob. 8 609 54669, 8 658 42941, el. p. panevezys@vaistaiga.lt

Biržų rajono savivaldybės tarybai

2024-01-15 Nr. TR3-2-(5.3 E)

Kopija
Biržų rajono savivaldybės merui

TEIKIMAS

DĖL BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2019 M. BIRŽELIO 20 D. SPRENDIMO NR. T-150 „DĖL LEIDIMŲ LAIDOTI IŠDAVIMO, LAIDOJIMO, KAPINIŲ PRIEŽIŪROS BEI LANKYMO, KAPAVIETĖS PRIPAŽINIMO NEPRIŽIŪRIMA IR KAPAVIETĖS (KAPO) IDENTIFIKAVIMO BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“

Biržų rajono savivaldybės taryba 2019 m. birželio 20 d. priėmė sprendimą Nr. T-150 „Dėl leidimų laidoti išdavimo, laidojimo, kapinių priežiūros bei lankymo, kapavietės pripažinimo neprižiūrима ir kapavietės (kapo) identifikavimo Biržų rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Sprendimas Nr. T-150), kuriuo patvirtino Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo, kapinių priežiūros bei lankymo, kapavietės pripažinimo neprižiūrима ir kapavietės (kapo) identifikavimo Biržų rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašą (toliau – Aprašas).

Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymas reglamentuoja žmonių palaikų laidojimo sąlygas ir tvarką. Šio įstatymo 24 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad *kapinių ir jų priežiūros bei kitų su kapinių tvarkymu susijusių darbų reikalavimus ir paslaugų atlikimo tvarką, vadovaudamasi šiuo ir kitais įstatymais, nustato Vyriausybė*. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“ yra patvirtinusi Kapinių tvarkymo taisyklės (toliau – Kapinių tvarkymo taisyklės) ir Leidimo laidoti neprižiūrимose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašą (toliau – Leidimo laidoti neprižiūrимose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašas).

Atliekant Biržų rajono savivaldybės administracinės veiklos priežiūrą, nustatyta, kad kai kurios Aprašo nuostatos nebeatitinka šiuo metu galiojančio aukštesnės teisinės galios teisės aktuose įtvirtinto teisinio reglamentavimo.

Aprašo 13.1 papunktyje nurodyta, kad „*Kapinių teritorijoje draudžiama be kapinių prižiūrėtojo leidimo važinėti transportu (išskyrus specialųjį)*“. Įvertinus Aprašo turinį, nustatyta, kad Apraše nėra nuostatų, kuriose būtų nurodyta, kokia forma ir kokia tvarka kapinių prižiūrėtojas išduoda leidimus važinėti kapinių teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad Aprašas, ta apimtimi, kiek jame nėra nustatytos leidimų važinėti kapinių teritorijoje išdavimo tvarkos, neatitinka Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punkte nurodyto teisėkūros aiškumo principo, reiškiančio, kad *teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti nuoseklus, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas*. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje ne kartą akcentuota teisinio reglamentavimo aiškumo svarba. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad vienas iš esminių Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinto teisinės valstybės principo elementų yra teisinis tikrumas ir aiškumas. Teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas

suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai, jose negali būti dviprasmybių (žr., pvz., Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d., 2008 m. gruodžio 24 d., 2010 m. balandžio 20 d. sprendimą, 2010 m. gegužės 13 d., 2013 m. vasario 20 d., 2013 m. spalio 10 d., 2014 m. gegužės 8 d. nutarimus).

Aprašo 15 punkte nustatyta:

„Seniūnas, nustatęs ilgiau kaip metus galbūt neprižiūrimą kapavietę (atitinka šių taisyklių 14 punkte nurodytus požymius), neįrašytą į Kultūros vertybių registrą, raštu įspėja už jo priežiūrą atsakingą asmenį, kad būtina kapavietę sutvarkyti ir nurodo nesutvarkymo pasekmes. Jeigu per metus nuo įspėjimo įteikimo dienos kapavietė nesutvarkoma, seniūnija per 5 darbo dienas raštu informuoja Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrių apie galbūt neprižiūrimą kapavietę ir pateikia šios kapavietės žinomus duomenis: kapinių pavadinimą, kvartalo numerį, kapavietės eilės ir kapavietės numerius, kapavietėje palaidotų asmenų vardus, pavardes, laidojimo datas, žmogaus palaikų paskutinio laidojimo kapavietėje datą, nustatytą kapo ramybės laikotarpį, kapavietės matmenis, palaidotų kapavietėje žmonių palaikų skaičių, kapavietės statinius, jų pastatymo ir remontavimo datas. Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrius gautus duomenis apie galbūt neprižiūrimą 5 darbo dienas nustatyta tvarka paskelbia Savivaldybės interneto svetainėje ir (ar) vietinėje spaudoje“.

Aprašo 15 punktas, ta apimtimi, kiek nustatyta, kad „seniūnija per 5 darbo dienas raštu informuoja Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrių apie galbūt neprižiūrimą kapavietę“, taip pat ta apimtimi, kiek nustatyta, kad „Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrius gautus duomenis apie galbūt neprižiūrimą kapavietę per 5 darbo dienas nustatyta tvarka paskelbia Savivaldybės interneto svetainėje ir (ar) vietinėje spaudoje“ prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 23 punkto nuostatoms, kuriose nurodyta, kad „jeigu per metus nuo įspėjimo įteikimo dienos kapavietė nesutvarkoma, kapinių prižiūrėtojas per 5 darbo dienas raštu informuoja savivaldybės vykdomąją instituciją ir religinę bendruomenę ar bendriją, jeigu konfesinių kapinių priežiūrą pagal kapinių perdavimo sutartį organizuoja religinė bendruomenė ar bendrija, apie galbūt neprižiūrimą kapavietę ir pateikia jos duomenis (jeigu žinomi): kapinių pavadinimą, kvartalo numerį, kapavietės numerį, kapavietėje palaidotų asmenų vardus, pavardes, laidojimo datas, žmogaus palaikų paskutinio laidojimo kapavietėje datą, nustatytą kapo ramybės laikotarpį, kapavietės matmenis, palaidotų kapavietėje žmonių palaikų skaičių, kapavietės statinius, jų pastatymo ir rekonstravimo datas“.

Aprašo 18 punkte nustatyta:

„Savivaldybės administracija pripažintų neprižiūrimomis kapaviečių duomenis, sprendimo dėl jų pripažinimo neprižiūrimomis datą per 3 darbo dienas nuo komisijos sprendimo priėmimo pateikia seniūnui ir paskelbia Savivaldybės interneto svetainėje ir (ar) vietinėje spaudoje, nurodydama duomenų paskelbimo datą.“

Aprašo 18 punkte nustatytas reglamentavimas prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 23 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „Savivaldybės vykdomoji institucija pripažintų neprižiūrimomis kapaviečių duomenis ir sprendimo dėl jų pripažinimo neprižiūrimomis priėmimo datą per 3 darbo dienas nuo komisijos sprendimo priėmimo pateikia kapinių prižiūrėtojui ir paskelbia savivaldybės interneto svetainėje, nurodydama duomenų paskelbimo datą“.

Aprašo 19 punkte nustatyta:

„Asmenys, pageidaujantys tvarkyti neprižiūrimas kapavietes, per 20 darbo dienų nuo sprendimo paskelbimo raštu kreipiasi į seniūniją, kurios teritorijoje yra kapinės, nurodydami pageidaujamos priežiūrėti neprižiūrimos kapavietės duomenis, paskelbtus Savivaldybės interneto svetainėje ir (ar) vietinėje spaudoje, ir registruojami pagal prašymo pateikimo terminą eilės tvarka“.

Aprašo 19 punkte nustatytas reglamentavimas prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 24 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „asmenys, pageidaujantys priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę, per 20 darbo dienų nuo sprendimo dėl kapavietės pripažinimo neprižiūrima paskelbimo interneto svetainėje raštu kreipiasi atitinkamai į savivaldybės vykdomąją instituciją ar jos įgaliotą asmenį, o jeigu neprižiūrima kapavietė yra konfesinėse kapinėse, – į religinę bendruomenę ar bendriją, kuri

organizuoja kapinių priežiūrą pagal kapinių perdavimo sutartį, nurodydami pageidaujamos priežiūrėti neprižiūrimos kapavietės duomenis, paskelbtus interneto svetainėje“.

Aprašo 20 punkte nustatyta:

„Pasibaigus prašymų pateikimo terminui seniūnai ar jų pareigas einantys asmenys ne vėliau kaip per 20 darbo dienų išnagrinėja gautus prašymus ir priima sprendimą, suteikiantį teisę priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę. Pirmenybė prioritetine tvarka teikiama:

20.1. kapavietėje palaidotų asmenų giminaičiams;

20.2. greta esančių kapaviečių priežiūrėtojams;

20.3. tose kapinėse, kurioje yra kapavietė, palaidotų asmenų giminaičiams“.

Aprašo 20 punktas prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 24 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „atitinkamai savivaldybės vykdomoji institucija ar jos įgaliotas asmuo arba religinė bendruomenė ar bendrija priima sprendimą dėl neprižiūrimų kapaviečių priežiūros per 20 darbo dienų nuo šiamo punkte nustatyto termino pabaigos, teikdama pirmenybę kapavietėje palaidotų asmenų giminaičiams ir (ar) tose kapinėse, kurioje yra kapavietė, palaidotų asmenų giminaičiams, ir apie tai informuoja pareiškėjus per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo“.

Aprašo 22 punkte nustatyta:

„Asmuo, kuriam suteikta teisė priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę, seniūnui ar jo pareigas einančiam asmeniui pateikia mirties liudijimą ir rašytinį prašymą išduoti leidimą laidoti. Prašyme pažymima, kuriose kapinėse esančioje kapavietėje pageidaujama gauti leidimą laidoti ir nurodomas seniūno ar jo pareigas einančio asmens sprendimas, suteikęs teisę priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę. Leidimas laidoti neprižiūrimoje kapavietėje išduodamas, jeigu pagal Kapinių tvarkymo taisykles joje galima laidoti“.

Aprašo 22 punkte nustatytas reglamentavimas prieštarauja Leidimo laidoti neprižiūrimose kapavietėse išdavimo tvarkos aprašo 4 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „asmuo, kuriam Kapinių tvarkymo taisyklių nustatyta tvarka suteikta teisė priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę, pateikia šio aprašo 3 punkte nurodytoms institucijoms ar asmenims medicininį mirties liudijimą ar sveikatos apsaugos ministro patvirtintos formos medicinos dokumentų išrašą, jei norima laidoti žmogaus vaisių (vaisius) iki 22-os nėštumo savaitės, ir rašytinį prašymą išduoti leidimą laidoti. Prašyme pažymima, kuriose kapinėse esančioje pripažintoje neprižiūrima kapavietėje pageidaujama gauti leidimą laidoti, ir nurodomas savivaldybės vykdomosios institucijos ar jos įgalioto asmens sprendimas, konfesinėse kapinėse – religinės bendruomenės ar bendrijos sprendimas, suteikęs teisę priežiūrėti neprižiūrimą kapavietę. Leidimas laidoti neprižiūrimoje kapavietėje išduodamas, jeigu pagal Kapinių tvarkymo taisykles joje galima laidoti ir praėjo ne mažiau kaip 25 metai nuo kapo ramybės laikotarpio pabaigos“.

Aprašo 25 punkte nurodyta:

„Asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinių kapą ir jame palaidotų asmenų tapatybę, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminkly, užrašų ant jų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi:

25.1. pateikti rašytinį prašymą Seniūnijai, kurios teritorijoje yra kapavietė;

25.2. prašyme nurodyti giminystės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą);

25.3. pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygų, civilinės metrikacijos įstaigų ar seniūnijų seniūnų išduoti mirties liudijimai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis;

25.4. pateikti religinės bendruomenės ar bendrijos sutikimą, kai identifikuojama kapavietė (kapas) yra konfesinėse kapinėse (jei tam iškilo būtinybė)“.

Aprašo 25.4 papunktyje nustatyta prašančiojo identifikuoti kapą asmens pareiga pateikti religinės bendruomenės ar bendrijos sutikimą, kai identifikuojama kapavietė (kapas) yra konfesinėse kapinėse, prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 31 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „asmenys, norintys identifikuoti kapinėse artimųjų giminaičių, sutuoktinio (-ės), partnerio (-ės) kapą

ir tapatybę jame palaidotų asmenų, kurių palaidojimo vietą žyminčių kapo paminklų, užrašų ant paminklų ar duomenų apie kapavietę (kapą) žurnale neišliko, turi:

31.1. pateikti rašytinį prašymą savivaldybei, kurios teritorijoje yra kapinės;

31.2. prašyme nurodyti giminystės ryšius ir jiems žinomas aplinkybes, dėl kurių neišliko duomenų apie kapavietę (kapą);

31.3. pateikti visus turimus duomenis apie kapavietę (kapą) ir joje (jame) palaidotus asmenis. Prie prašymo pridedami turimi dokumentai (išrašai iš bažnytinių registravimo knygu, mirties faktų liudijantys dokumentai, nuotraukos ir kita), patvirtinantys pateiktus duomenis“.

Aprašo 26 punkte nurodyta:

„Sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo priima Administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija. Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai – medicininiai tyrimai neatliekami. Sprendimas dėl kapavietės (kapo) identifikavimo į Kultūros vertybių registrą įrašytose kapinėse derinamas su Kultūros paveldo departamentu. Apie priimtą sprendimą Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrius per 5 darbo dienas raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ir seniūną, kuris identifiikuotos kapavietės (kapo) duomenis įrašo žurnale, jeigu priimant sprendimą buvo identifiukuota kapavietė (kapas). Jeigu kapavietė (kapas) yra į Kultūros vertybių registrą įrašytose kapinėse, apie Komisijos priimtą sprendimą identifiukuoti kapavietę (kapą) Savivaldybės administracijos Statybos ir infrastruktūros skyrius papildomai raštu informuoja Kultūros paveldo departamentą.“

Aprašo 26 punkte nustatytas reglamentavimas prieštarauja Kapinių tvarkymo taisyklių 32 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „sprendimą dėl kapavietės (kapo) identifikavimo savivaldybės tarybos nustatyta tvarka per 20 darbo dienų nuo prašymo pateikimo priima savivaldybės vykdomosios institucijos sudaryta komisija pagal pateiktą medžiagą ir apžiūrėjusi kapavietę (kapą). Šiuo atveju palaidoto asmens tapatybei nustatyti ekshumacija ir biologiniai-medycininiai tyrimai neatliekami. Kai identifiukuojama kapavietė (kapas) yra konfesinėse kapinėse, sprendimas priimamas gavus religinės bendruomenės ar bendrijos sutikimą. Sprendimas dėl kapavietės (kapo) identifikavimo į Kultūros vertybių registrą įrašytose kapinėse derinamas su Kultūros paveldo departamentu“ ir Kapinių tvarkymo taisyklių 33 punkto nuostatai, kurioje nurodyta, kad „apie savivaldybės vykdomosios institucijos sudarytos komisijos priimtą sprendimą savivaldybės vykdomoji institucija per 5 darbo dienas raštu informuoja prašymą pateikusį asmenį ir kapinių prižiūrėtoją, kuris identifiukuotos kapavietės (kapo) duomenis įrašo žurnale, jeigu priimant sprendimą buvo identifiukuota kapavietė (kapas). Apie priimtą sprendimą identifiukuoti kapavietę (kapą) konfesinėse kapinėse savivaldybės vykdomoji institucija papildomai raštu informuoja atitinkamą religinę bendruomenę ar bendriją; jeigu kapavietė (kapas) yra į Kultūros vertybių registrą įrašytose kapinėse, – Kultūros paveldo departamentą“.

Aukščiau minėtų ir aptartų Aprašo punktų nuostatose nustatytas teisinis reglamentavimas taip pat prieštarauja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 5 punkte įtvirtintam vienam iš pagrindinių principų, kuriuo grindžiama vietos savivalda – teisėtumo principui, kuris reikalauja, kad savivaldybės institucijų ir įstaigų veikla būtų grindžiama Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais, t. y. turi būti užtikrinamas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumas, kuris be kita ko įpareigoja teisėkūros subjektus laikytis teisės aktų hierarchijos ir užtikrinti, kad žemesnės galios teisės aktai atitiktų visų aukštesnės teisinės galios teisės aktų reikalavimus. Savivaldybių savarankiškumo ir veiklos principas nėra absoliutus ir jis neatleidžia viešojo administravimo teises ir pareigas turinčio subjekto (savivaldybės tarybos) nuo pareigos laikytis visų kitų viešosios teisės principų, taip pat – teisėtumo principo (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2012 m. rugpjūčio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-1917/2012, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 24, 2012, 70–86 p.).

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 4 punkte įtvirtintas įstatymo viršenybės principas, kuris reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Pažymėtina,

kad Konstitucinis Teismas savo nutarimuose yra nurodęs, jog iš konstitucinio teisinės valstybės principo, kitų konstitucinių imperatyvų kyla reikalavimas įstatymų leidėjui, kitiems teisėkūros subjektams paisyti iš Konstitucijos kylančios teisės aktų hierarchijos. Šis reikalavimas *inter alia* reiškia, kad žemesnės galios teisės aktuose draudžiama nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kuris konkuruotų su nustatytuoju aukštesnės galios teisės aktuose. Konstitucinis Teismas taip pat yra atkreipęs dėmesį, kad poįstatyminiu teisės aktu negalima pakeisti įstatymo ir sukurti naujų bendro pobūdžio teisės normų, kurios konkuruotų su įstatymo normomis (Konstitucinio Teismo 2014 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo (toliau - Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymas) 7 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **siūlau** svarstyti Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo, kapinių priežiūros bei lankymo, kapavietės pripažinimo neprižiūrima ir kapavietės (kapo) identifikavimo Biržų rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. birželio 20 d. sprendimu Nr. T-150 „Dėl Leidimų laidoti išdavimo, laidojimo, kapinių priežiūros bei lankymo, kapavietės pripažinimo neprižiūrima ir kapavietės (kapo) identifikavimo Biržų rajono savivaldybės teritorijoje tvarkos aprašo patvirtinimo“, 13.1, 15, 18, 19, 20, 22, 25.4 ir 26 punktų pakeitimo ar panaikinimo klausimą.

Vyriausybės atstovo teikimą Biržų rajono savivaldybės taryba turi apsvarstyti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teikimo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui raštu per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

Informuoju, kad Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, gali nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą, jeigu bus gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto prašymas šį terminą pratęsti. Prašymas nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą turi būti motyvuotas ir pagrįstas bei pateiktas Biržų rajono savivaldybės tarybos.

Atkreipiu Biržų rajono savivaldybės mero dėmesį į tai, kad vadovaujantis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, Biržų rajono savivaldybės meras artimiausiame Biržų rajono savivaldybės tarybos posėdyje privalo su informacija apie teikimą supažindinti Biržų rajono savivaldybės tarybos narius.

Vyriausybės atstovas
Panevėžio ir Utenos apskrityse

Egidijus Lapinskas